

Zaključki II. kongresa preventivne medicine na Bledu

(26. do 30. IX. 1954)

Doc. dr. Ivan Bonač

Minula so štiri leta od I. kongresa higienikov v Opatiji (25. do 30. X. 1950). Takratni kongres je imel glavni namen uveljaviti takrat pri nas še mlado stroko higieno in sanitarno inspekcijo. V času med kongresoma nam je dejansko uspelo lepo razviti higiensko organizacijo in tudi ustvariti kader za to službo. Lepe uspehe je dosegla tudi služba sanitarne inspekcije v prizadevanju za zaščito in boljši razvoj ljudskega zdravja. Kongres na Bledu pa se je na temelju dosedanjih skušenj naše zdravstvene službe lotil reševanja novih velikih nalog in to zlasti na področju organizacije zdravstvene službe. Kongres je v svojih zaključkih sklenil, da se zaščita ljudskega zdravja (to je povzdiga ljudskega zdravja, preprečevanje in zatiranje bolezni, uspešno zdravljenje in rehabilitacija) vrši lahko uspešno edino po zedinjeni zdravstveni službi, če bo namreč v sleherni medicinski praksi harmonično združena preventivna in kurativna medicina. Najuspešneje lahko izvaja zaščito ljudskega zdravja osnovna celica zdravstvene službe — zdravstveni dom, ki redno proučuje zdravstvene in higienske razmere na svojem območju in zajema v svojem delu vso obširno tematiko socialne medicine. Kongres priporoča, da se na vseh delovnih področjih zdravstvene službe v kar največji meri uporablja tako uspešni dispanzerski (in patronažni) način dela ter metoda tako imenovanega ekipnega dela zdravnikov in ostalega zdravstvenega kadra. Kongres na Bledu je razen zdravstvene organizacije obravnaval aktualne preventivno-medicinske probleme in to na temelju praktičnih skušenj, ki so jih napravili številni strokovnjaki pri svojih študijah na terenu in v specialnih laboratorijih.

Tako se je kongres pečal tudi s problemom infekcijskih bolezni, ki še vedno igrajo veliko vlogo v patologiji naših narodov. To so n. pr. črevesni infekti, dalje tuberkuloza, pertussis (problem uspešne vakcine!), poliomyelitis (važnost virusoloških laboratorijev), zoonoze (Q-mrzlica, leptospiroze, tularemija, endemični meningoencefalitis). Poudarjena je bila tudi velika važnost bolezni, ki niso kužnega značaja ali pa je njihova etiologija še nejasna (bolezni srca in žilja, dihal in prebavil, revmatizem, novotvorbe, avitaminoze, alkoholizem, travmatizem ipd.). Tudi pri teh boleznih moramo uporabljati tako uspešne epidemiološke raziskovalne metode — študij izvora in razširjenosti bolezni, proučevanje činiteljev, ki vplivajo na razširjenje bolezni, metode preprečevanja in zatiranja.

Sekcija, ki se je pečala s problemom stanovanja — zdravje je ugotovila zelo neugodne vplive na psihofizično zdravje ljudstva in priporočila ukrepe, da se pospeši izgradnja zdravega in zadostnega stanovanjskega fonda. Posebno so opozorili na aktualne in specifične probleme pri izgradnji kmečke hiše in ureditvi podeželskih naselij.

Za medicinsko sestro (zlasti v patronažni službi) so važne tudi ugotovitve sekcije za ljudsko prehrano. Obsežna raziskovanja na terenu so ugotovila, da manjkajo v prehrani naših narodov tako imenovane »zaščitne snovi« in to

zaradi premajhne uporabe mesa, mleka, zelenjave in sadja, kar vpliva zelo neugodno na razvoj mladine ter na zdravstveno stanje, delovno in obrambno sposobnost naroda. Zato so nujno potrebni načrtni ukrepi za izboljšanje ljudske prehrane. Pri zveznih in republiških organih ljudske oblasti pa je treba osnovati telesa, ki jih sestavljajo gospodarski, medicinski in drugi strokovnjaki za probleme ljudske prehrane. Vso pozornost je treba posvetiti tudi problemu endemične strume, ki ima velik socialno-medicinski, gospodarski in obrambni pomen. Na strumigenih terenih je treba takoj začeti z razdeljevanjem jodirane soli po navodilih sanitarnih inspekcij. Ustanoviti je treba centre za proučevanje in zatiranje golšavosti.

Alkoholizem povzroča ogromno škodo ljudskemu zdravju, narodnemu gospodarstvu, prometu itd.; naša zdravstvena služba in ljudska oblast temu problemu ne posvečata dovolj pozornosti. Kongres zato pozdravlja poziv Jug. Rdečega križa za skupno borbo proti temu ljudskemu zlu. Kongres poziva vse zdravstvene delavce in ustanove, da tudi v tem prizadevanju nudijo vso pomoč Rdečemu križu, da proučijo kompleksno problematiko alkoholizma na svojem področju ter se zavedajo, da je borba proti alkoholizmu ena važnih nalog preventivne zdravstvene službe. Na programu prihodnjega kongresa preventivne medicine bo ena glavnih tem: problem alkoholizma v našem narodu.

Sklepi sekcije za zaščito otrok in mladine

Umrljivost otrok je pri nas še zmerom visoka, zato je treba v večjih centrih ustanoviti polivalentne otroške dispanzerje, ki bodo delovali kot demonstracijski centri. Nujno je potreben zakon o zdravstveni zaščiti mladine. Ta zakon naj postavi delovni program ter določi dolžnosti posameznikov in kolektivov na področju zaščite mater in otrok. Sistematsko je treba razširiti in izvajati profilakso zobnega kariesa, ojačiti borbo proti otroški tuberkulozi (sistematski pregledi učiteljstva in tehničnega osebja v šolah), izboljšati prehrano šolske mladine (šolske kuhinje), poskrbeti za higieno šolskih prostorov in učil, uvesti pouk higiene v šole ipd.

Sklepi sekcije za zdravstveno vzgojo in pouk

Kongres poudarja ogromni pomen dela na področju zdravstvene vzgoje, ki mu mora zdravstvena služba posvetiti vso pozornost, ker bomo z razvojem ljudske higienske kulture v največji meri omogočili higienski napredek naših narodov. Zdravstvenovzgojno delo pa se mora tesno povezati z ljudskimi množicami na terenu, zlasti z Rdečim križem in z zdravstvenimi aktivisti. Na prihodnjem kongresu za preventivno medicino bo ena glavnih tem posvečena znanstvenemu študiju problemov v zvezi z zdravstveno vzgojo. Kongres je tudi predlagal določene reforme v medicinskem študiju, da se ojači preventivno medicinsko delo v naših ustanovah in na terenu. Kot poseben predmet naj se uvede medicinska psihologija, zdravstvena prosveta, osnove družbenih ved, razen tega je treba posvetiti posebno pozornost duševni higieni.